

Symboliek in de kunst Vrije Akademie Amsterdam

VA <https://www.vrijeademie.nl/ons-aanbod/coll>

Colleges Symboliek: Van Botticelli tot Bourgeois - Vrije Academie

Colleges Symboliek: een reeks voor echte speurneuzen. Ontdek verborgen verhalen in de kunst aan de hand van topstukken uit de kunstgeschiedenis.

Symboliek

- Pre-iconografische beeld - wat zie je feitelijk?
- Iconografische beschrijving - relateren aan bronnen
- Iconografische interpretatie - betekenissen in het grote geheel

YouTube <https://www.youtube.com/watch?v=iZNvYvxt>

The Long Disputed Meaning Of Van Eyck's Painting, (Waldemar Januszczak Documentary).

Ooit had dit schilderij als titel: *Het huwelijksportret van Giovanni Arnolfini en Giovanna Cenami*. Kunsthistorisch onderzoek in 1997 heeft uitgewezen dat het op het schilderij om een andere Giovanni Arnolfini ging – niet om Giovanni di Arrigo Arnolfini maar om zijn neef Giovanni di Nicolao Arnolfini – en niet om Giovanna Cenami, maar om de vrouw van Giovanni di Nicolao, Constanza Trenta.

De huidige titel luidt: *Portret van Giovanni Arnolfini en zijn vrouw*.

Maandag 20 januari 2025

Personificaties Allegorie Symbolen Attributen

- MAN EN VROUW IN GROENE JURK
- RIJKE VOERING IN DE KLEDING
- RODE BEDSTEE
- SPIEGEL
- GEBEDSSNOER NAAST SPIEGEL
- 2 PAAR SCHOENEN
- HONDJE
- SINAANAPPEL IN VENSTERBANK
- KERSENBOOM BUITEN
- BEELDJE OP BESTEE
- ROEDE/VEGER BIJ DE BEDSTEE
- KROONLUCHTER MET 1 BRANDENDE KAARS
- SIGNATUUR OP DE MUUR

1. Velen beschouwen het werk als een weergave van het huwelijk.
2. Een andere interpretatie suggereert dat het schilderij een postume herdenking is van Arnolfini's overleden vrouw.
3. Sommige kunsthistorici zien het schilderij als een demonstratie van de welvaart en status van het echtpaar. De luxe kleding, het interieur en de aanwezige objecten benadrukken hun rijkdom en sociale positie.
4. Het schilderij bevat talrijke religieuze symbolen, zoals de brandende kaars, die de aanwezigheid van God kan vertegenwoordigen, en de spiegel met scènes uit het lijden van Christus, wat kan wijzen op de goddelijke observatie van het huwelijk.

HUWELIJKSSLUITING OF HUWELIJKSBELOFTE?
HEILIGE GROND OF 'GEWOON' EEN TIJDBEELD?
POLEMIEK ROND HET SCHILDERIJ EN TIJD

Iconografische interpretatie

- **Erwin Panofsky (1934)**: droeg vooral bij aan de studie van de iconografie van de middeleeuwen, de renaissance, het maniërisme en de barok. Panofsky stelde dat het schilderij een huwelijksportret is dat het moment van de huwelijksvoltrekking weergeeft. Hij introduceerde het **concept van 'disguised symbolism'**, waarbij alledaagse objecten symbolische betekenissen hebben die verband houden met het huwelijk.
- **Edwin Hall (1928-2020)** is een kunsthistoricus die bekend staat om zijn bijdragen aan de studie van vroeg-Nederlandse schilderkunst. Een van zijn opmerkelijke bijdragen is zijn analyse van het "Portret van Giovanni Arnolfini en zijn vrouw" van Jan van Eyck. Hall betoogt dat het schilderij geen huwelijksportret is, zoals eerder door Erwin Panofsky werd voorgesteld, maar eerder een weergave van een verloving of een andere formele overeenkomst. Hij baseert deze interpretatie op diepgaand onderzoek naar laatmiddeleeuwse gebruiken en symboliek.
- **Jan Baptist Bedaux (1986)**: Bedaux bekritiseerde Panofsky's interpretatie en betwijfelde het bestaan van 'disguised symbolism' in het schilderij. Hij stelde dat als symbolen zo goed zijn vermomd dat ze niet in strijd zijn met de historische werkelijkheid, er geen bewijs is voor symbolistische intenties van de schilder.
- **Craig Harbison (1990)**: Harbison nam een middenpositie in tussen Panofsky en Bedaux. Hij suggereerde dat objecten in het schilderij meerdere associaties kunnen hebben en dat Van Eyck als verhalenverteller deze veelzijdigheid begreep.

DB https://www.dbnl.org/tekst/_bie001195301_01/

[Portret van het echtpaar Arnolfini Een verkeerde identificatie door James Weale?, Biekorf. Jaargang 54 - DBNL](#)

A https://www.academia.edu/109030899/De_Ger

[De Gentse artistieke ontwikkeling in de vijftiende eeuw@](#)

K <https://kunst-en-cultuur.infonu.nl/kunst/12799/>

[Jan van Eyck - Arnolfini en zijn vrouw: verborgen symbolen](#)

Jan van Eyck was een begaafde schilder en vertegenwoordiger van de Vlaamse primitieven. Hij staat bekend om zijn gedetailleerde schilderijen die vol z...

DB https://www.dbnl.org/tekst/halb010gezi01_01/r

[Hoofdstuk 4 Reindert L. Falkenburg, Iconologie en historische antropologie: een toenadering, Gezichtsputten, Marlite Halbertsma, Kitty Zijlmans - DBNL](#)

O <https://openjournals.ugent.be/deuivanminerva>

[Link - https://openjournals.ugent.be/deuivanminerva/article/65844/gallery/190215/view/L](#)

Bathsheba, Hans Memling
c 1480

Woman at Her Toilet, early 16th-century
copy by an unknown Netherlandish artist

Vanity by Hans Memling, 1485

'Je schilderde een naakte vrouw omdat je ervan genoot naar haar te kijken, je stopte haar een spiegel in de hand en je noemde het schilderij IJdelheid, waarmee je de vrouw die je naakt had afgebeeld voor je eigen genot, moreel veroordeelde.'

God verschijnt aan Mozes in het brandende braambos
Johann Sadeler, 1579, Rijksmuseum

Exodus 3:5 Toen zei de Heer: "Kom niet dichterbij. Trek je schoenen uit, want je staat op heilige grond."